

ST. AUGUSTINE

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Հիշելն պատմութեանը ուրախ է լինել օրերն ալ նիստ ըրին ըստ սովորութեան Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօն տան մէջ. Թէվֆիզ փաշայն նախագահութեամբ:

Արեւելի 11 իւլիսը. — Ներսիսեանական ժողովը գումարաւորեցաւ Նախագահին ընտրութեանը ինչ ատենէն պիտի կատարուի Տէրեհունի կուսակցութեան մէջուն նախագահ ընտրուիլը համապատասխան իրենի թէն, բայց ասիկա դիւանագիտական ու է կառուարութիւն չպիտի կրնայ ունենալ:

Արեւելի. — Ներսիսեանական ժողովը գումարաւորեցաւ Տէրեհունի կուսակցութեանը, Մ. Բոսա կը կարծուի թուէնքու առաւելութեամբ նախագահ ընտրուի:

Յունական թերթերը պատերազմի տարի Հիւլիսն բանակին մէջ ծառայող կամաւորներուն քանակութեան վրայ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան. Օտարազգի կամաւորներուն մէջ առաւել տեղը կը բռնեն իտալացիները, թուով 2783 յետոյ ֆրանսացիները 178, Աւստրիացի 67, Ռուս 11, Պէնթալացի 7, Շուէտացի 7 և Նորվեգացի 1:

Գաղտնի հեղինակներու գրեթեմբ. 785 հոգի եկած են Ամերիկայէն, 483 հոգի Օմանէն 1378, Ռուսներէն, 694 Կովկասէն, 121 Ֆրանսանէն, 31 Աւստրիանէն, 121 Անգլիանէն, 25 Իտալիանէն, 12 Գերմանիանէն, 4 Զուիցերլանտէն, 2 Պէնթալանէն, 5 Կովկասէն ու 3582 զանազան տեղերէ:

Բ. Դուրը հրահանող զրկած է բոլոր կուսակալութեանը որպէսզի հեղինակական գրգռիկ կողմ վաճառականական նաւերը ընդունուին Կալարութեան բոլոր նաւահանագիտութեան մէջ:

Փետրուարի գաղթականներու վերադարձին պայմանագրութիւնը եւրոպական նոյնմը 8րդ տարագրութեամբ է: Պայմանագրութեան մէջ երկու երկրացիները ալ աւելցուած են, որոնց տարագրութեան համաձայն ոչ ոք չպիտի վաճառուի բարձր տարբեր պիտի առնուի և փետրուարի պահանջները չպիտի կրնան իրենց տեղերը վերադառնալ:

Լուստինի թերթերուն նայելով Կրեւտէի առջիկայի ծովակալը հրաման ստացած էր կառավարութեանը որ ամսուս 25ին կզգին գտնուող անդրկովքի զինուորները Պոլսից դուրսբերուի Մարտի 1-ին վերադառնալ:

Համապատասխան թերթերուէն Կրեւտէի խնդրին վրայ խոստած ատեն, կըսէ թէ կուսակալի մը ընտրութեան խնդրը յաջող եղբ մը չէ յաջողած թէն, բայց յաջողած է որ Օսմ. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ այս խնդրին ալ կարգուի:

Ռուս ծովային սպայ մը, որ ժամանակ մը Կրեւտէ գտնուելէ յետոյ Ռուսիա վերադարձած և հոս Կրեւտէի մէջ իր տեսածն ու ըսածը զրի առած ու հրատարակած էր, անուր ծածկելով, ձերբակալուած և Պատերազմական ատենին տնջու տարուած է:

Անցած չորեքշաբթի փոխիցէ (Կրեւտէ), ապստամբներու և խառն ընկերներու միջև կրկն անգի ռաւեցաւ. մէկ երկու հոգի վերադարձեցաւ Այս միջոցին խառնակներ 40 եղ. 50 ոչխար և չորս ձի գողցուցանուեցաւ:

Անդրկովքի և Ռուս զինուորները չը կրնային զարմանալ իրենց բարձր զինքներն իրեն և Հաննա գացած են:

Բէլլեր Լայո հետեւեալը կը գրէ. Անուր ծովայիններու խնդրին Արեւելի մէջ այսպիսի դատ մը տուաւ որ արգարեալ յայնչերուն համար շատ ցաւալի դատ մըն է:

Թորքիներու խնդրը կը ցոյցնէ թէ որքան ձեռնարկ կըրցուի հետոյն է պատերազմը: Փետր. 10ին օրը, ժողովուրդեան ծախսահարսութեան մէջէն Պէրէնէն մեկնող և ամբողջ Եւրոպա ահ ու զորքի մատուցող այդ անուանի թորքիներու տարմիզը, փառաբանական պարտք է եկել: Այդ ծախսահարսութիւնները, այդ ահ ու զորք որչափ անտեղի են եկել, Այս տարւոյ իրաւի Եւրոպայի բնակչուն և թէն Արեւելի մէջ վրեժառնութեանց և զորանքի առաւելուց եղած է: Լրագիրները այս մասին երկար բարակ խորհրդածութիւններ կընեն. ամէն ժամէ առաջ պատմութեան տու կը փնտռեն: Ոմանք ծովային Ա. հրամանատար կառնառանքին, ամանք ալ անոր երկրաշարժը Անաթոլիայի պատմութեան և կը բռնեն: Անիւի այդ խնդրին տարի տեսագիտութիւն մը հրատարակած է որ Արեւելի մէջ խառնկութեան բռնական իրաւի եղած է այդ տեսագիտութիւնը ըսող անձը ըսած է:

Ըստ օրինի երկու հոգի յանձնուած է Թորքիները լաւ վիճակի մէջ պահելու:

Գո ծր. մեկը ծովային պաշտպանութեան անուանի օգնական հարկաւորացի, Բաթիթորուս է, միւսը շինութեանց երկրաշարժը հարկաւորացի Անաթոլիան է: Փետր. 10ին Մարտի Նախարարութիւնը հրամայեց որ Գերմ. ինքն զինուած թորքիները պատրաստուին: Թորքիները 12 ժամուան մէջ պատրաստուելով ժողովար 10ին Միջոցի մամբայ Կուսակցան: Ահաւն 11ին թիւ 12 և 15 թորքիները իրարու զարնուեցան և Սալամիէի նաւահանարը զրկուեցան, ուր չուտ մը նորոգուելէ յետոյ վաղ դրուեցան: Այդ միջոցին ազգային պաշտպանութեան տեսուչ Կարգուեցաւ հարկաւորացի Բաթիթորուս: Սալամիէի մէջ միակ պատմութեան տուն ինքը ըլլալով, որովհետեւ հարկաւորացի Անաթոլիան և Ա. հրամանատարը Կրեւտէի ջարդերուն վրայ կը գտնուէին: Նորիկու իշխանին հրամանատարութեան տակ զետնուող թորքիները անթերի էին: Այդ միջոցին հրամայուեցաւ որ Ֆրանսայէն գերեւած թորքիները պատրաստուին: Բաթիթորուս նաեւ Շվարցբըրգ և Վայթհէր թորքիներէն բաժնեց. այս պարտագանութեան մէջ ուղի է պատմութեան տուն:

Յունաստանի համար եթէ կայ Բաթիթորուսի մը, սա է թէ թորքիներուն պարտաւ ըլլալը նոյնը երեւան ելաւ: Ինչ ծիծաղելի բան, երբ մարդ կը մտած Կրեւտէի առջև գտնուող ֆրանսական, իտալական, անգլիական, գերմանական, ռուսական և աստորիական յաղթանամ տարմիզները: Ուր պահուածներն չգիտցան Յունական թորքիներուն զոհ չեթովաւ համար:

Թորքիներուն դատարկ ըլլալը Այս մտքին մէջ հարկաւորացի Հիլիթի երեւան հանեց առաջին անգամ:

Միջոցին չորերի

ՊԱՅՏՈՆԱԿԱՆ

Մէտրիֆի ընկի յանձնաժողովին Նախագահ անուանուեցաւ օտար և ոչ-իսլամ վարժարաններու ընկի Հոսիւզ Էֆէնտի:

Մէտրիֆի ժողովին անցած կարգուեցաւ ընկի յանձնաժողովին նախարդ. նախագահ Նախ մէջ:

ՊԱՏՈՆԱԿԱՆ

Ռուսիայ արտաքին գործոց նախարար Կոն Մուրավիէֆի Օմանիէն ահանաւոր ապստամբներու տարուեցաւ: Մոլային գործոց նախարարութեան մէջ ընկի Նախ Էֆի կըսէ Բ. կարգի Շէֆազաթի տարուեցաւ:

Կայս. թիֆլիսային հարկաւորացի Ալմըֆ Էֆի իմիջադի արժամ չքաղում շնորհուեցաւ:

ՊԱՏՈՆԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՅՈՒՄ

Ուրախ օր, Մէտրիֆի արտաքինութեան յետոյ, իտալական գիտական Մ. Բանտա մասնաւոր արտաքինութեան վեհ. Սալամիէի ներկայացաւ, ոչ-պաշտօնական կերպով:

Միւրա կառավարութիւնը Կայս. Պատմութեան և քաղաքական Թահսի պէյի Թաֆօ պատմութեանին Ա. աստիճանը շնորհած ըլլալով Կայս. Իրատէ մը կարտունէ այդ պատմութեանին գործածութիւնը:

Վեհ. Սալամիէ իմանալով որ ամուսնի և փայտ բեռնած բազմաթիւ փորթիկ առաքաւորներ, օրը անկատար ըլլալով, շին համարձակիւր ճամբայ հլլալ զգալի Պոլսի հրամայած է նաեւ ձեռք չողցնելու զրկել այդ առաքաւորներուն գտնուած նաւահանգիստները. զանոնք հոս բերելու համար, Թաղապետութեան շախ-չնորք փողոցներու մէջ կը հսկեն որ ամբողջապէս չենք անխոգծութեան չը վարուն յանաւորագրուեան հետ, շափեն անիւ գրեթե պահանջելով անոնցմէ:

Այնքօքէն 100,000 օխա ամուսն բեռնած առաքաւորներ մը եկած է մէկ երկու օր առաջ:

Այս տարի Այնքօքի անտառներէն փայտ ուղ կարուած ըլլալով, միջոցաւ զարկ եղած քանակութեամբ ամուսն չեն կրցած պատրաստել:

Արեւելին կը հեռագրեն թէ Պէլկասի Օսմ. զեռպան, Կայս. թիֆլիսային Թէվֆիզ փաշայ պիտի յայտարարէ Պերլինի զեռպան Լաւրալ պէյին:

Մանեթի ծառայող Կուսակալ և զինուորական հրամանատար Ահմէտ Հըրթի փաշայ, ուրախ օր Պոլսի եկաւ:

Սեղերի կառավարի Սիւլէյման պէյ, Սրահալէի կառավարի Թէվֆիզ պէյ և Պերլինի անուղղակի տուրքերու տեսուչ Բէմալ պէյ, ուրախ օր իրենց պաշտօնատեղիները ուղեւորեցան:

Նախարարներու ժողովը որոշեց Շվարցի հրահանգներն արտաքին պաշտօնատեսուչ զորքերուն բացառիկ խառնակութեամբ:

Հեռագրացալ Տըթ. Սերիլէն էֆի պիտի և Կալկան 2190 դր. ամսաթուղակ յաւակցուած է:

Ինքիւրէն կը գրեն նոյն. 9 թուականով, Բաթիթորուսի յանկարծ կրեւտե Երէ Երէ աստիճանի յորդակներէն: Տիւնայիլի, Արքայի և բոլոր օտարաւորներուն վրայ առաւել ինչ կը տեղայ: Ուշագիտելի կը լինէր այնքան շատ եկած է որ այդ բազմէն մեկնող կառաւորները մէկ բանի ժամ յապաղած է իր ընթացքը:

Մովը շատ ալեկոծեալ է, մանաւանդ Յունական Արեւելիցիներուն և Սալամիէի ու Գարամիւրի եղբայրներուն վրայ: Շոգեւանակները, բոլորն ալ ուղի կը հասնին:

Ինքիւրէն կը հեռագրեն թէ Մուրաֆիէի տարի Շահին ծննդեան տարեդարձին օրը Շահը հանդիսանոր ընդունելութիւն կատարեւ է արքայական պալատին մէջ: Իրիկունը հազկերով մը տուած է Ներսիսեանի զեռպաններուն, որուն հրահանգով է ևս օսմ. զեռպանատան գործակալար Էմին պէյ:

Փախի մը օրէ Երէ միւր քինն ալ սկսած է բարձրանալ:

Արեւելի-Գարամիւրի երկաթուղին վերին մասն ալ կաւարտի մինչեւ 15 օր և երկու երկուսին կը սկսին: Հեռագրացալ Պոլսէն մինչեւ Իզմիր կարկի պիտի ըլլալ Գորալի երկաթուղին ճամբով:

Ենթին կուսակալը կարծեալ միւրոյնիւր ձեռք առած է կուսակալութեան մէջ անդորրութիւնը ապահովելու համար:

Ուրախ օր Գարամիւրի անուն չողման կոյիլին մէջ երկու նաւատիւր մեծած զտնուեցան իրենց խիլին մէջ: Մահուան պատճառը կրակարանէն յառաջ եկած ամուսնի օգտիւր էր զոհ է:

Ինքիւրէն Հանի Տափաւ ընկերութիւնը Մուրաֆիէի անուն նոր չողման մը գընաւ է. 800 տակաւապի տարողութեամբ և շինուած Նիւրապի մէջ, 1888ին, Նոր չողմանը Գարամիւրի եղբայրները պիտի երկուսեկէ:

Պետական խորհուրդին բազմաթիւ ճիւղը Թէվֆիզ մը զրկելով պարտաւորութեան, կառավարիչ օր գաւառացի ուսանողները, մինչեւ որ իրենց զարգացական չըլանը շաւարտեն, զինուոր չառնուին:

Անցած ուրախ օր Սեյանիէին 800 ընդունութեամբ զինուոր զրկուեցան իտալիկ և Միթրօվիտա Միւս կողմէ 284 նոր զինուորներ զրկուեցան Սեյանի:

Պաշտպանի կայս. կառավարներու յանձնաժողովին նախկին անդամներէն հանգուեցաւ Ահաւն Էֆի ընտանիքին Հանգուեցան անուրի վարչութեան կողմէ ամսաթուղակ յաւակցուեցաւ:

Մանուսէի Հոսէյա չողմանը զինուորական ուսուստ առնելով շարքի օր Պոլսէն մեկնեցաւ:

Էտիլէի և Սեյանիի կուսակալութեան երեւոյց ընկի Բեֆօ պէյ իր ընտանիքեան արգիւնը անգիկաքով մը ներկայացուցած է ձեռնհաս իշխանութեան:

Մանուրայ կը գրէ թէ Օսմ. նաւատարմին համար հինգ հաւ մարտանաւ յանձնարուած է Գրեթի գործարանին:

Սեյանիի նախորդ կուսակալ Ահմէտ Հըֆի փաշայ շարքի օր Բ. Դուրը երկաթուղի Բալմը. Մեծ-Սպարբոյն հետ տեսուչութիւն մը անեցաւ:

Նոյն օրը աստորիական զեռպան Ֆան Բալիլէ ալ Բ. Դուրը երկաթուղի տեսուչեցաւ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիզ փաշայի հետ:

Սոֆիէն կը գրեն. — Հեղ. Չէլի Պաշայի Օսմ. քովէն Նուսուհի պէյ մասնաւոր խառնկուութիւն մը ունեցաւ: Ձեռքի նախին իշխանին հետ, իշխանը քառաձի ֆալսէն մը զրկած էր քովիներին համար և պարտաւորութեան ուրիշ կառքեր անոր հետեւողներուն համար: Իշխանը շատ յարգալի ընդունելութիւն մը ըրաւ անոնց: Պերլինիցիներուն ինքիւր ներկայ էր նաեւ նախարարացի Մ. Սիւլէյմ: Իշխանը այս աթիւ իր հաւատարմական զգացումները յայտնած է իր զինակցութիւն Նոյն գիւրքի պատիւ Նուսուհի պէյի հազկերով մը պիտի տրուէր թէն բայց իշխանին անհանգստութեան պատճառով յետագոյն օրերը օրուան:

Ինչպիսի մէջ վախճանի չափ ամառ-վաճառներ օր անիւրծութեան շահագործելու օրած են այս տարուան վաղահաս ձեռնարկ և մանաւանդ ամուսնի ապահովում:

Թիւրք չափազանց զինքն պահանջելով յաճախորդներէն, ձերբակալուելով Բերայի պատմական Ա. դատարանին յանձնուած են:

Դատարանը 100 ական դր. ամսաթուղակ և հեղօքայ լաւատարկութեան դատարար-ամս. է զանեց:

Պոլսի Կրեւտեան նորքերը զեռպան Մ. Մուրաֆիէ օր մայրաքաղաք հասաւ Արեւելին ձեռքը թաղու:

Մեծ-Սպարբոյնի կողմէ Ուրաքտիւն պէյ, Արտաքին գործոց նախարարին կողմէ, Սաառեան պէյ և գերմանական զեռպանատան պաշտօնէն Սիլբէի:

Պաշտպանի կրեւտեան Արտաքին գործոց նախարարութեան արաւոյալի լաւանքի պէյ օր մինչեւ Էտիլէն գացած էր Գալսի զինուորներու համար և զեռպանատան Թարքման Մ. Բիւ:

Հինգշաբթի զինուորական բաժնի ճառը Պոլսի մէջ անցաւ, ծովային բաժնի զեռպան աղապանը կը խոսէին: Սաառեան լաւանքի արտաքին ծովագետի տունէն, որ ճառը-Պոլսի կը գտնուէր, այդ աղապանը լաւանքի անմիջապէս մալուի մը իշխանին ծով և հաղորդակցելով զեռպանութեան լաւանքով յաղորդեցաւ վերապէս արկած-նախկինը ըսով երկու և աղապան զանոնք օր մը հոգի էին: Անոնք կը գտնուէին նաեւ ձեռք չողմանի մը մէջ օր Մեծ-կողմէն կողմը պիտի բեռնած մալուան մը բերելով: Բաժնի վրայ հասնելով չողմանը կրանցուցած էր ճամբան և տարական եղբայր զարկած, ուր մալուան բարեւոր զարնուելով շախարհուած և ընկղմած էր: Մալուանին տեղը Օսման վառանք անունիւ չողմանը ցատկով մալուանին չուանը կտրած էր:

Մայրաքաղաք

ՀԱՄԱԲԱՆ, 1 Նոյեմ. 97

Օսմ. Բանտարի	դր. 24—07
Բէթիի պարտաւորութիւն	իրա 14—
Բուսէլի երկաթուղի	ֆր. 111—50
Օսմանիէ	483—
Բաթիթիէ	455—
Պարամիւրու պարտաւորութիւն	460—
Թարմալէի բաժնէն-Բուլի	6—87
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	4—03

ԸՆԹԱՅԻՆ ԴԻՄԱՌՈՅ Լը. Բ.

Մէթիլի	107—28
Մէթիլի	97—20
Ման արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—26
Գաղղիական	87—13
Գրիլից	51—06
Բուլի թղթաղարամ	8—56

ԱՆՍՏԳԻՏ ԱՌԻԹ

10.000 ՀԱՎԱՆՈՑԻ

ԱՐԱՆՈՑ, ԿԱՆԱՆՈՑ ԵՒ ՅԱՆՈՑ ՀԱՄԱՐ

20 ԵՐԱՆԻ ԱՌԻԹ ԳՆԵՐՈՎ:

Արեւի վաճառատանց մէջ ծախսուածներ:

Անի տոկոսն և անի ճաշակաւոր:

Ի վաճառ ճանաւած են

Մ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

ՀԱՎԱՆՈՑԻ ՎԱՃԱՌԱՍԱՆ ՄԷՋ

Զ ԷՔԹԻՄԻԱՏՈՒ

Ի ԳՆԱՐՈՅ

Պաշէ Դարու Քիւ 1, Նորիկտի խանի տալ:

Յիշելով պատմաւոր վաճառատունը յանձնարարելի է իւր պարանց տոկոսութեան, ամսա-նուան և ճաշակի կողմանէ:

ՎԱՃԱՌԱՌՄԱՆ

ՄԵՏԱՎԱՆԱՆ ԵՒ ՓՈԳՐԱՎԱՆԱՆ

Գրեթե վերին ըլլալով նշանակուած են ապրանք վրայ:

Կը ճորգովն ճամապա պատած խաւ ճորգի ճաշակաւոր և անուր կառնելով:

9—30

Ս. 2 Դ

Կարեւոր թաղի մը նախակրթարանի բարձր դասընթացներուն համար կա-րող փոքի և վիպեալ դատարարական-տեսչի պէտք կայ: Գոհացուցիչ ամսական Դիմել Ուրաքտիւնի մինչեւ 3 օր: Ներկայացող պարան իրենց կենսագրութիւնն ընդ հակիրճ ու ամբողջ նա-մակ մը ձեռով, ուր բնականաբար պիտի յայտնեն նաեւ թէ ուր և ո՞րքան ժամա-նակ կրթ. գործով զբաղած են արդէն և թէ իրագոյն և ուսմանց ճիւղերուն մէջ ինչ աստիճան յաջողութիւն ունին:

ԱՐԴ. ՕՍՄ. ՄԻՆԻՍԹԵՐ ՌԷԺԻՐ

Օսմ. Միւն

